

รายงานฉบับที่ หนึ่ง ของคณะกรรมการดำเนินการประชุม คณะที่ ๑

คณะกรรมการดำเนินการประชุม คณะที่ ๑ ได้ประชุมครั้งแรกและครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๑๖ และ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมี รศ.ดร.ชินอุทัย กาญจนะจิตรา เป็นประธาน ในที่สุดที่ประชุมมีมติเห็นควรเสนอต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สอง ให้รับรองมติประกอบระเบียบวาระเพื่อพิจารณาต่างๆ ดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

๓.๕ การจัดการขยะอันตรายจากชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
มติ ๑ ฉบับตามที่ปรับแก้

๓.๑๑ แผนพัฒนาที่ยั่งยืนบนฐานการพึ่งตนเองด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม กรณีภาคใต้
มติ ๑ ฉบับตามที่ปรับแก้

ระเบียบวาระที่ ๓.๕

การจัดการขยะอันตรายจากชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สอง

ได้พิจารณารายงานเรื่องการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ตระหนัก ว่าขยะอันตรายจากชุมชน เช่น ซากหลอดไฟ ซากแบตเตอรี่ ซากผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ กระป๋องสเปรย์ ภาชนะบรรจุภัณฑ์สารเคมีที่ใช้ในการป้องกันกำจัด ศัตรูพืชและสัตว์ น้ำมันเครื่องยนต์ที่ใช้แล้ว และขยะอันตรายอื่นๆ ได้กลายเป็นปัญหาที่สำคัญ ระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ทั้งในแง่ของผลกระทบต่อสุขภาพของประชากรและสิ่งแวดล้อม และขนาด ปัญหาที่เพิ่มขึ้น

รับทราบ ว่าการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นยังไม่มีประสิทธิผล แม้จะมีกฎหมายหรือแผนยุทธศาสตร์ในการจัดการแล้วก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากขาด ความพร้อมในหลายด้าน เช่น ความเข้าใจอันดีจากประชาชน อันจะนำมาซึ่งความร่วมมือในการจัดการขยะ อันตรายจากชุมชนอย่างมีผลสำเร็จ

รับทราบ ว่าการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนที่ไม่ถูกต้องก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางด้านสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เพิ่มโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคร้ายแรง ที่ส่งผลให้เกิดความสูญเสียอย่างมหาศาลทั้ง ทางด้านทรัพยากรบุคคล เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการสูญเสียสมดุของธรรมชาติ

มีความกังวล ต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะอันตรายจากชุมชน โดยเฉพาะซากผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ การขาดแคลนสถานที่บำบัด กำจัด ซึ่งใช้วิธีการที่ถูกต้องตามหลัก วิชาการ และผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดจากการจัดการขยะ อันตรายจากชุมชนที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ตระหนัก ว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นการจัดการแบบบูรณาการ ทั้งด้านการรณรงค์ สร้าง ความรู้ความตระหนัก ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีอายุใช้งานยาวนาน ส่งเสริม การคัดแยก นำกลับมาใช้ซ้ำ การนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ รวมทั้งมีกฎหมายที่อำนวยความสะดวกในการ บริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดการ ขยะอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดปริมาณขยะทั้งในส่วนผู้ผลิตและผู้บริโภค และเกิดการจัดการขยะ ที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ

ตระหนัก ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการขยะอันตราย จากชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะกรรมการสาธารณสุขร่วมพิจารณา จัดตั้ง คณะทำงานเฉพาะกิจสำหรับการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน ที่ประกอบด้วยหน่วยงานรับผิดชอบภาครัฐ ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนผู้ประกอบการ ตัวแทนนักวิชาการ ตัวแทนองค์กรพัฒนา เอกชน ตัวแทนภาคประชาสังคม ตัวแทนสื่อมวลชน และตัวแทนชุมชน เพื่อทำหน้าที่

๑.๑ จัดทำนโยบายด้านการจัดการขยะอันตรายจากชุมชน รวมทั้งส่งเสริมและควบคุมให้มีการลดปริมาณขยะอันตรายจากชุมชน เช่น การใช้หลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producers Responsibility / EPR) หลักการส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production / SCP) เป็นต้น ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งในการสนับสนุนการออกแบบและการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อสุขภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

๑.๒ เชื่อมประสาน ทบทวน และขับเคลื่อน แผนและนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนที่มีอยู่ในปัจจุบันของหน่วยงานรับผิดชอบ เช่น กรมอนามัย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

๑.๓ ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง กำหนดให้ปัญหาขยะอันตรายเป็นวาระสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๔ สนับสนุนกระบวนการประสานงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในทุกระดับ เพื่อจัดการปัญหาขยะอันตรายจากชุมชน

๒. ขอให้ภาคีเครือข่าย/องค์กรสมาชิกทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ภาควิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชนทุกแขนง และชุมชน

๒.๑ ผลักดันให้มีการกำหนดมาตรการให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการรับคืนซากผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และการกำจัดอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยให้มีกลไกสนับสนุนการจัดซื้อคืนซากโดยทุนอุดหนุนจากเอกชนผู้ผลิต

๒.๒ รณรงค์ให้สาธารณะเกิดความตระหนักถึงความสำคัญและพิษภัยของการจัดการขยะอันตรายจากครัวเรือนหรือชุมชน

๒.๓ รณรงค์ให้ประชาชนมีการบริโภคที่พอเพียง และส่งเสริมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น สินค้าฉลากเขียว และนำหลักการ 3Rs ได้แก่ การลดปริมาณการใช้ซ้ำ และการนำมาใช้ประโยชน์ใหม่(รีไซเคิล) มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่ามากที่สุด ควรมีกิจกรรมลดขยะที่หลากหลายและมีทุกภาคส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง

๒.๔ ส่งเสริมการจัดการที่ถูกต้องให้กว้างขวางไปในภาคีสมาชิกและสาธารณะ โดยคำนึงถึงศักยภาพของท้องถิ่นนั้นๆ โดยเฉพาะสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการจัดการขยะอันตรายชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

๒.๕ ผลักดันให้สถาบันการศึกษาทุกแห่ง มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดการขยะอันตรายตามบริบทของท้องถิ่น

๒.๖ ติดตาม เฝ้าระวัง และตรวจสอบการจัดการขยะอันตรายจากชุมชนของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการประเมินและติดตามเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนทั้งผู้ประกอบการอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะอันตรายและประชาชนในชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง

๒.๗ ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการจัดการขยะอันตรายที่ให้องค์นดำเนินการได้เอง

๒.๘ สนับสนุนให้มีมาตรการจูงใจเพื่อให้มีการจัดการขยะที่ดี เช่น ให้มีรางวัลการจัดการขยะที่ดี และการใช้กลไกราคาเพื่อสนับสนุนการคัดแยกขยะและจัดการขยะที่ดี

๒.๙ ใหหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

๒.๑๐ สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด จัดตั้งศูนย์กลางกำจัดขยะอันตราย จากชุมชน